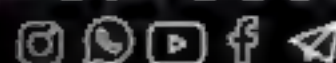

"Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri" olaraq sizlərə təqdim etdiyimiz çalışma **Ustad Muhəmməd Vail əl-Hənbəli əl-Hənəfinin qələmə aldığı "əl-Ərbəunəl-Hənəfiyyə" risaləsinin tərcüməsi idi.** Bu risaləni özünün icazəsiylə Azərbaycan dilinə tərcümə edilmişdir.

Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri

BİRİNCİ HƏDİS (Təkbirin Keyfiyyəti)

Malik ibn Hüveyrisdən (radiyallahu anhu) belə rəvayət edilmişdir: “Allah Rəsulu (sallallahu aleyhi və səlləm) təkbir gətirdiyi zaman əllərini qulaq səviyyəsinə qədər qaldırardı”.

(Bu hədisi İmam Müslim və İmam Nəsai rəvayət etmişlər)

Qaynaq: Müslim, 4/94; Nəsai (1085).

Ahli-Sunnah
Madrasah
Instagram, Telegram, YouTube, Facebook, WhatsApp icons

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri

2

İKİNCİ HƏDİS (Qiyam Halında Əllərin Keyfiyyəti)

Vail ibn Hücrdən (radiyallahu anhu) belə rəvayət edilmişdir: “Mən dedim ki, Allah Rəsulunun (sallallahu aleyhi və səlləm) namazı necə qılacağına mütləq baxacağam. Sonra Allah Rəsulu namaza qalxdı, qibləyə yönələrək təkbir gətirdi və əllərini qulaqları səviyyəsinə qədər qaldıraraq sağ əlinin ovucunu sol əlinin biləyinin üzərinə qoydu”.

Bu hədisi İmam Əhməd, İmam Əbu Davud və İmam Nəsai rəvayət etmişlər. İbn Həcər bu hədis haqqında belə deyir: “İbn Xüzeymə və digər alimlər bu hədisin səhih olduğunu demişlər”.

Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi
Instagram, WhatsApp, YouTube, Facebook, Telegram icons

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri 3

ÜÇÜNCÜ HƏDİS (Əlləri Göbəyin Altına Qoymaq)

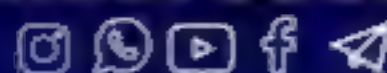
Vail ibn Hücrdən (radiyallahu anhu) belə rəvayət edilmişdir: “Mən Allah Rəsulunu (sallallahu aleyhi və səlləm) namazda olarkən sağ əlini sol əlinin üzərinə qoyub göbəyinin altında bağlayarkən gördüm”.

Bu hədisi İbn Əbi Şeybə rəvayət etmişdir. Hafiz ibn Qutlubuğa bu hədis haqqında deyir: “Bu hədisin isnadı ceyyiddir”.

İbn Əbi Şeybə, Müsənnəf, 3/320; ət-Tərif vəl-İxbər bitəxrıcı Əhadisi'l-İxtiyar (26).

**Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi**

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri

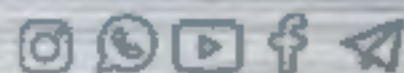
4

DÖRDÜNCÜ HƏDİS (İftitah Duası)

Aişədən (radiyallahu anha) belə rəvayət edilmişdir: “Allah Rəsulu (sallallahu aleyhi və səlləm) namaza başlayarkən belə deyərdi: “Subhanəkəlləhummə və bihəmdik və təbərəkəsmuk və təalə cədduk və lə iləhə ğayruk”.

Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi

Bu hədisi İmam Əbu Davud rəvayət etmişdir.

Hafiz İraqi bu hədis haqqında belə deyir: “Bu hədisin raviləri siqədir.” İraqinin tələbəsi İbn Həcər isə belə deyir:

“Bu hədisin dərəcəsi ən azı həsəndir”.

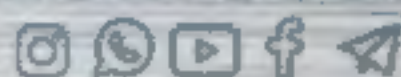
Bu hədisin eynilə İmam Təbərani “əl-Mücəmu’l-Əvsətdə” Ənəs ibn Malikdən (radiyallahu anhu) rəvayət etmişdir.

Hafiz Heysəmi (Təbəranninin) rəvayət etdiyi hədis haqqında belə deyir: “Bu hədisin raviləri siqədirlər”. İmam Tirmizi belə deyir: “Bu məsələdə alimlərin çoxu Allah Rəsulunun (sallallahu aleyhi və səlləm) namaza başlayarkən bu şəkildə dua etdiyini dedilər.” Sonra İmam Tirmizi bu hədisi rəvayət edərək belə dedi: “Bu, Ömər ibn Xəttab və Abdullah ibn Məsuddan (radiyallahu anhumə) rəvayət edilmişdir. Tabiun və tabiun xaricindəki alimlərin çoxuna görə əməl bu hədisə görədir”.

Qaynaq: Əbu Davud, 1/504; Nətaicü’l-Əfkar fi Təxrici’l Əhadisi’l-Əzkar, 1/398; Təbərani, əl-Mücəmu’l-Əvsət, (3039); Məcməü’z-Zəvaid, 2/107; Cəmiü’t-Tirmizi, 1/325

Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri

5

BEŞİNCİ HƏDİS (Bəsmələni Gizləmə)

Ənəs ibn Malikdən (radiyallahu anhu) belə rəvayət edilmişdir: “Allah Rəsulu (sallallahu aleyhi və səlləm), Əbu Bəkir və Ömər (radiyallahu anhumə) namaza “Əlhəmduliləhi Rabbi’l-Aləmin” deyərək başlayardılar”.

Bu hədisi İmam Buxari və İmam Müslim rəvayət etmişdir. Müslimin rəvayətində bu əlavə vardır: “Bismilləhir-Rahmənir-Rahim”i qiraətin əvvəlində və sonunda deməzdilər”.

Qaynaq: Buxari, 1/149, Müslim, 4/111.

Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri

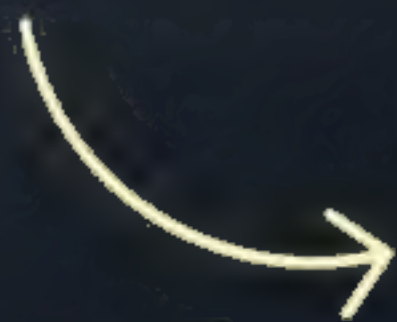
6

ALTINCI HƏDİS (BƏSMƏLƏNİ GİZLƏMƏ)

Abdullah ibn Müğəffəlin oğlundan (radiyallahu anhu) rəvayət edildiyinə görə Abdullah ibn Müğəffəl bizdən birimizin qiraətə “Bismilləhir-Rahmənir-Rahim” deyərək başladığını eşitdiyi zaman belə deyərdi: “Mən Allah Rəsulu (sallallahu aleyhi və səlləm), Əbu Bəkir və Ömər (radiyallahu anhuma) arxasında namaz qıldım və onlardan heç birinin “Bismilləhir-Rahmənir-Rahim”i (səsli) oxuduğunu eşitmədim”.

Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi

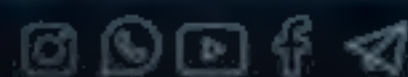

Bu hədisi İmam Nəsai və İmam Tirmizi rəvayət etmişlər. İmam Tirmizi mövzunun davamında belə deyir: “Abdullah ibn Müğəffəlin (radiyallahu anhu) hədisi həsən hədisdir. Səhabə alimlərinin çoxuna görə əməl bu hədislədir. Əbu Bəkir, Ömər, Osman və Əli (radiyallahu anhum) bu görüşü qəbul edənlərdəndir. Tabiunun çoxu da bu görüş üzrədir. Süfyan Sövri, İbn Mübarək, İmam Əhməd və İshaq bu görüşdədirlər. Onlar “Bismilləhir-Rahmənir-Rahim”in səslə oxunmasını doğru görmürlər və deyirlər ki, namaz qılan bunu gizli deməlidir. Abdullah ibn Müğəffəlin (radiyallahu anhu) oğlunun adı Yeziddir”.

Qaynaq: Nəsai (898); Cəmiü't-Tirmizi (244).

Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi

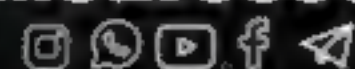
Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (7)

YEDDİNCİ HƏDİS (İmamin Arxasında Qiraət Yoxdur)

Cabir ibn Abdullahtan (radiyallahu anhu) rəvayət edilmişdir ki: “Allah Rəsulu (sallallahu aleyhi və səlləm) belə dedi: “İmamin qiraəti o imama tabe olan üçün də qiraət sayılır”.

**Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi**

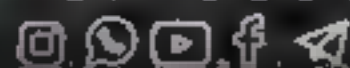

Bu hədisi İmam Əhməd rəvayət etmişdir. İbn Əbi Ömər əl-Məqdisi əl-Hənbəli bu hədis haqqında belə deyir: "Bu hədisin sənədi səhih və müttəsildir. Onun bütün raviləri siqədir". Abd ibn Hümeyd də bu hədisi rəvayət etmişdir. İmam Busiri bu hədis haqqında belə deyir: "Bu hədis Müslimin şərtlərini daşıyan bir hədisdir". Əhməd ibn Münia bu hədisi müsnədində zikr edərək belə deyir: "Bu hədis Buxari və Müslimin şərtlərini daşıyan bir hədisdir".

Qaynaq: Əhməd ibn Hənbəl, Müsnəd, 14643; İbn Qüdamə, əş-Şərhü'l-Kəbir, 4/305; Abd ibn Hümeyd, Müntəxəb, (1052); əl-Busiri, İthafu'l-Xiyrati'l-Məharati Bizəvaidi'l-Məsanidi'l Əşərə, 2/343

**Ahli-Sunnah
Madrəsəsi**

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (8)

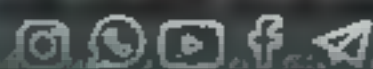
SƏKKİZİNCİ HƏDİS (İmamın Arxasında Qiraət Yoxdur)

Nəfiden belə rəvayət edilmişdir: “Abdullah ibn Omərdən (radiyallahu anhumə) imamın arxasında namaz qılarkən bir şey oxuyummu deyə soruşulduğu zaman belə deyərdi: “Sizdən biriniz imamın arxasında namaz qılarkən imamın qiraəti ona kifayətdir. Amma tək qıldığı zaman özü oxusun”. Nəfi davamında belə dedi: “Abdullah ibn Omər (radiyallahu anhumə) imamın arxasında bir şey oxumazdı”

Bu hədisi İmam Malik rəvayət etmişdir.
Qaynaq: İmam Malik, Müvəttə: 1/93

**Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi**

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (9)

DOQQUZUNCU HƏDİS (İmamın Arxasında Qiraət Yoxdur)

Ata ibn Yəsardan (radiyallahu anhu) belə rəvayət edilmişdir: “O, bir gün Zeyd ibn Sabitdən (radiyallahu anhu) imamlıqda birlikdə qılınan namazdakı qiraət haqqında soruşdu. Zeyd ibn Sabit belə dedi: “İmamlıqda bərabər qiraət yoxdur”.

Bu hədisi İmam Müslim və İmam Nəşai rəvayət etmişdir.

Qaynaq: Müslim, 5/75, Nəşai (951).

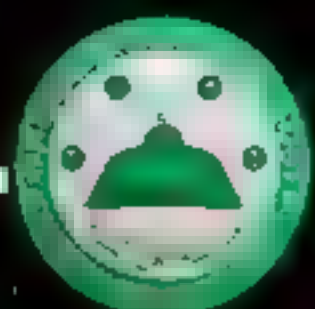
İslam
Mədrəsəsi
Instagram YouTube Facebook Telegram

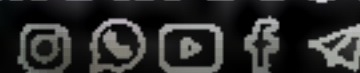
Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (10)

ONUNCU HƏDİS (İmamin Arxasında Qiraət Yoxdur)

Übeydullah ibn Miqsəmdən belə rəvayət edilmişdir:
“O, Abdullah ibn Ömər (radiyallahu anhumə),
Zeyd ibn Sabit (radiyallahu anhu) və Cabir ibn
Abdullahdan (radiyallahu anhu) qiraət haqqında
soruşdu. Onlar da belə dedilər: “Heç bir namazda
imamin arxasında bir şey oxuma”

Ahli-Sünna
Mədrəsəsi

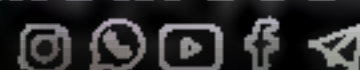

Bu hədisi İmam Təhavi rəvayət etmişdir. Hafiz Bədrəddin Ayni bu hədis haqqında belə deyir: “Sənədi səhih və Müslimin şərtlərinə uyğun bir hədisdir.”

Qaynaq: Təhavi, Şərhü Məani`l-Asar, 1/219; Bədrəddin Ayni, Nüxəbü`l-Əfkar fi Tənqihi məbani`l-Əxbar fi Şərhi-Məani`l-Asar, 4/123.

**Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi**

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (11)

ON BİRİNCİ HƏDİS (Bəsmələ və Təmini (Amin) Gizləmə)

Səmurə ibn Cündübdən (radiyallahu anhu) belə rəvayət edilmişdir: **Allah Rəsulu (sallallahu aleyhi və səlləm) namaz qılarkən iki dəfə səssiz durardı. (Birincisi) namaza başlayarkən (təkbiratü l-ehramdan sonra) (ikincisi) qiraətdən sonra (fatihədən).** İmran ibn Hüseyn buna qarşı çıxdı. Sonra bununla əlaqəli Übey ibn Kəbə (radiyallahu anhu) bir məktub yazdı. Übey ibn Kəb (radiyallahu anhu) onlara belə cavab verdi: **"Səmurə (radiyallahu anhu) doğru dedi"**

*Bu hədisi İmam Əhməd və İmam Əbu Davud rəvayət etmişdir.
İbn Həcər bu hədis haqqında belə deyir: "Bu hədis həsəndir"*

*Qaynaq: Əhməd ibn Hənbəl, Müsnəd, 20243; Əbu Davud, 1/505.
Nətaic ul-Əfka fi Təxrici ul-Əhadisi ul-Əzkar, 2/24*

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (12)

ON İKİNCİ HƏDİS

(Əlləri Sadəcə Namazın İftitahında Qaldırmaq)

Əlqəmədən rəvayət edildiyinə görə Abdullah ibn Məsud belə demişdir: **"Sizə Allah Rəsulunun (sallallahu aleyhi və səlləm) qıldığı namazı qılımmı? Sonra namaz qıldı və sadəcə iftitah təkbiri zaman əllərini qaldırdı"**.

Bu hədisi Əbu Davud və İmam Tirmizi rəvayət etmişdir. İmam Tirmizi bu hədis haqqında belə deyir: "İbn Məsudun hədisi həsən hədisdir. Səhabə və tabiundan bir qrup bu görüşdədirlər. Süfyan Sövri və Kufə əhli də bu görüşdədir"

Qaynaq: Əbu Davud, 1/493; Cəmiü t-Tirmizi, 1/347

**Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi**

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (13)

ON ÜÇÜNCÜ HƏDİS

(Əlləri Sadəcə Namazın İftitahında Qaldırmaq)

Asim ibn Küleyb atasından belə rəvayət edilmişdir: **“Əli (radiyallahu anhu) əllərini ancaq namazın ilk təkbirində qaldırardı. Ondan sonra əllərini qaldırmazdı”.**

Bu hədisi İbn Əbi Şeybə və İmam Təhavi rəvayət etmişdir. İbn Həcər bu hədis haqqında belə deyir: “Bu hədisin rəvilərində siqədirlər”.

Qaynaq: İbn Əbi Şeybə, Müsənnəf, 2/416; Şərhü Məani'l-Asar, 1/225; əd-Dirayə fi Təxrici Əhadisi'l-Hidayə, 1/152.

**Ahli-Sunnah
Madrəsəsi**

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (14)

ON DÖRDÜNCÜ HƏDİS

(Əlləri Sadəcə Namazın İftitahında Qaldırmaq)

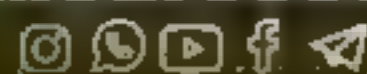
Əsvəddən belə rəvayət edilmişdir: **“Ömər (radiyallahu anhu) birlikdə namaz qıldım, əllərini ancaq namaza başlayarkən qaldırdı”. Abdilməlik belə dedi: “Şəbi, İbrahim və Əbu İshaq əllərini ancaq iftitah təkbirində qaldırarkən gördüm”.**

Bu hədisi İbn Əbi Şeybə və Təhavi rəvayət etmişdir. İmam Təhavi bu hədis haqqında belə deyir: “Bu hədis səhihdir”. İbn Həcər bu hədis haqqında belə deyir: “Bu hədisin rəviləri siqədirlər”.

*Qaynaq: İbn Əbi Şeybə, Müsənnəf, 2/418, Şərhu Məani'l-Asar, 1/227.
Əd-Dirayə fi Təxrici Əhadisi'l-Hidayə, 1/152.*

**Ahli-Sunnah
Madrasah**

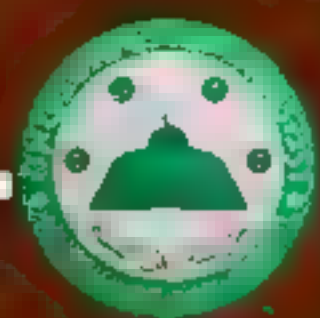
Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (15)

ON BEŞİNCİ HƏDİS (Səcdəyə İnhitat Zamanı Dizləri Əllərdən Öncə Qoymaq)

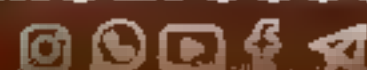
Vail ibn Hücrdən (radiyallahu anhu) belə rəvayət edilmişdir: **“Allah Rəsulunu (sallallahu aleyhi və səlləm) səcdə edərkən əllərindən öncə dizlərini qoyduğunu, səcdədən qalxarkən isə dizlərindən öncə əllərini qaldırarkən gördüm”**.

Bu hədisi İmam Əbu Davud, İmam Nəsal və İmam Tirmizi rəvayət etmişlər. İmam Tirmizi bu hədis haqqında belə deyir: “Elm əhlinin çoxuna görə əməl bu hədislədir”

Qaynaq: Əbu Davud, 1/529; Nəsal, 1077; Cəmiü't-Tirmizi, 1/362

**Ahli-Sunnah
Madrasah**

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (16)

ON ALTINCI HƏDİS Səcdəyə İnhitat Zamanı Dizləri Əllərdən Öncə Qoymaq

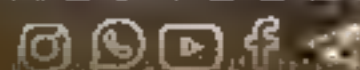
Ənəs ibn Malikdən (radiyallahu anhu) belə rəvayət edilmişdir: **“Allah Rəsulunu (sallallahu aleyhi və səlləm) təkbir gətirərkən baş barmaqlarını qulaqları səviyyəsinə qaldırdığını gördüm. Sonra hər üzvünü sabit tutaraq rüku etdi. Sonra təkbir gətirərək səcdə etdi və dizlərini əllərindən öncə qoydu”**.

Bu hədisi İmam Hakim rəvayət etmişdir. İmam Hakim bu hədis haqqında belə deyir: “Bu hədisin sənədi Buxari və Müslimin şərtlərinə uyğun olan səhih bir sənəddir. İmam Zəhəbi də İmam Hakimin bu sözünü təsdiqləmişdir”

Qaynaq: Hakim Müstədrək, 1/349

**Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi**

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (17)

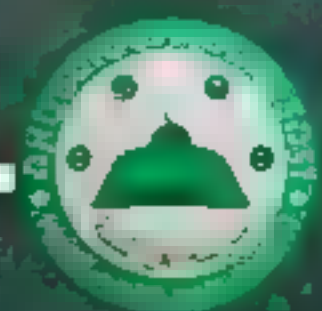
ON YEDDİNCİ HƏDİS

Səcdədə Üzü İki Əlin Arasına Qoymaq

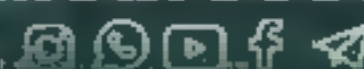
Vail ibn Hücrdən (radiyallahu anh) belə rəvayət edilmişdir: **"Allah Rəsulu (sallallahu aleyhi və səlləm) namaza başlayarkən əllərini qaldırırdı və səcdə etdiyi zaman səcdəni iki əlinin arasındakı yerə edərdi"**

Bu hədisi İmam Əhməd və İmam Müslim rəvayət etmişlər

Qaynaq: Əhməd ibn Hənbəl, Müsnəd 18111, Müslim 4/114

**Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi**

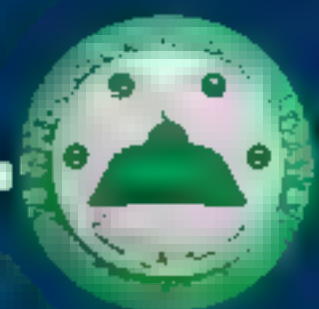
Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (18)

ON SƏKKİZİNCİ HƏDİS Səcdədə Üzü İki Əlin Arasına Qoymaq

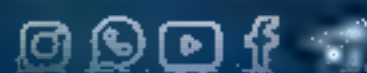
Əbu İshaqdan rəvayət belə edilmişdir: **"O, bir gün Bəra ibn Azibdən (radiyallahu anhu) soruşdu ki, Allah Rəsulu (sallallahu aleyhi və səlləm) səcdə edərkən alnını hara qoyardı? O da dedi ki: "İki əlinin arasındakı yerə qoyardı"**

Bu hədisi İmam Tirmizi rəvayət etmişdir. O, bu hədis haqqında belə deyir: "Bu mövzuda Vail ibn Hücr və Əbu Hümeyddən də (radiyallahu anhuma) rəvayətlər vardır. Bəranın hədisi həsən səhih qərirdir"

Qaynaq: Cəmiü't-Tirmizi, 1/366.

**Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi**

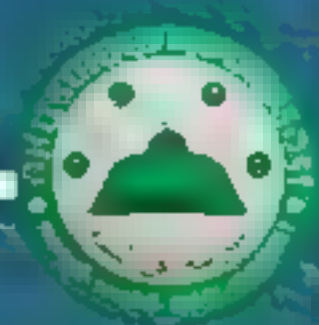
Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (19)

ON DOQQUZUNCU HƏDİS Barmaqların Rükuda Açılması və Səcdədə Birləşdirilməsi

Vail ibn Hücrdən (radiyallahu anhu) belə rəvayət edilmişdir: **"Allah Rəsulu (sallallahu aleyhi və səlləm) rükuya gedərkən barmaqlarını aralayar, səcdəyə gedərkən isə barmaqlarını birləşdirərdi"**.

Bu hədisi İmam İbn Hibban və İmam Təbəranı rəvayət etmişdir. Hafiz Heysəmi bu hədis haqqında belə deyir: "Bu hədisin isnadı həsəndir."

Qaynaq: İbn Hibban əs-Səhih (1920), Təbəranı, əl-Mücməu'l-Kəbir 19/22, Məcməu'z-Zəvaid 2/135.

**Ahli-Sunnah
Madrəsəsi**

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (20)

İYİRMİNCİ HƏDİS Oturuş Zamanı Ayaqların Şəkli

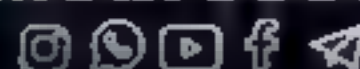
Abdullah ibn Ömərdən (radiyallahu anhumə) belə rəvayət edilmişdir: **“Sağ ayağı dik tutmaq və o ayağın barmaqlarını qibləyə tərəf çevirmək və sol ayağın üstündə oturmaq namazın sünnəsindəndir.”**

Bu hədisi İmam Nəsai rəvayət etmişdir.

Qaynaq: Nəsai, 1146

**Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi**

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (21)

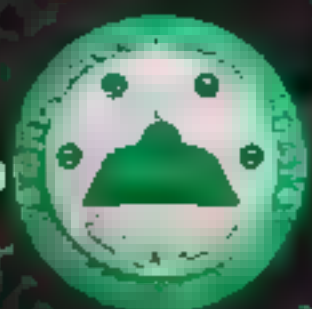
İYİRMİ BİRİNCİ HƏDİS Təvərrükün Tərki

Əbu Hümeyd Saididən belə rəvayət edilmişdir:

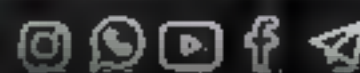
"O, bir gün səhabənin bir qrupuna Allah Rəsulunun (sallallahu aleyhi və səlləm) necə namaz qıldığını göstərdi. Allah Rəsulunun (sallallahu aleyhi və səlləm) təkbir alıb səcdəyə getdiyini, səcdədən sonra isə (azcada olsa) oturmayıb birbaşa qalxdığını dedi"

Bu hədisi İmam Əbu Davud və İmam İbn Hibban rəvayət etmişlər. İbn Həcər bu hədis haqqında belə deyir: "Bu hədis səhihdir".

Qaynaq: Əbu Davud, 1/487; İbn Hibban, əs-Səhih, 1866; Nətaci'l-Əfkar fi Təxrici Əhədisi'l-Əzkar, 2/132.

**Ahli-Sünna
Mədrəsəsi**

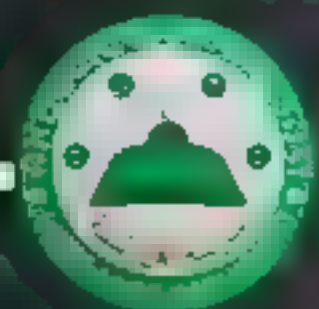
Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (22)

İYİRMİ İKİNCİ HƏDİS Səcdədən Qalxmaq

Abdullah ibn Ömərdən (radiyallahu anhumə) belə rəvayət edilmişdir: **“Allah Rəsulu (sallallahu aleyhi və səlləm) bir kimsənin səcdədən qalxarkən əllərini yerə dayamasını qadağan etdi”**.

Bu hədisi İmam Əbu Davud, İmam İbn Xüzeymə və İmam Hakim rəvayət etmişlər. İmam Hakim bu hədis haqqında belə deyir: “Buxari və Müslimin kitablarında rəvayət etmədiyi səhih bir hədisdir.” İmam Zəhəbi də İmam Hakim bu görüşünü dəstəkləmişdir.

Qaynaq: Əb Davud: 2/60. İbn Xüzeymə “əş-Səhih” 692: Hakim, Müstədrək 1/353.

**Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi**

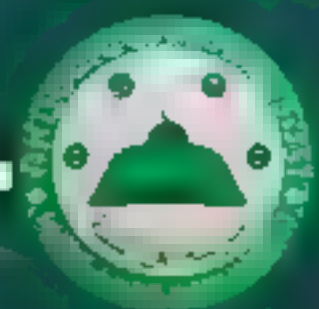

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (23)

İYİRMİ ÜÇÜNCÜ HƏDİS Təşəhhüd Ləfzləri

Abdullah ibn Səxbərə Əbu Məmərdən belə rəvayət edilmişdir ki: **Abdullah ibn Məsudu (radiyallahu anhu)** belə deyərkən eşitdim: "Allah Rəsulu (sallallahu aleyhi və səlləm) əllim onun əlləri arasındaykən mənə Qurani-Kərimdən bir surəni öyrətdiyi kimi təşəhhüdü öyrətdi: Ət-təhiyyətu lilləhi, və s-saləvətu, və t-tayyibətu, əs-sələmu aleykə əyyuhə`n-nəbiyyu və rahmətullahi və bərəkətuhi, əs-sələmu aleyne və ələ ibədilləhi`s-salihin. Əşhədu əllə iləhə illəllah və əşhədu ənnə Muhəmmədən abduhu və rasuluh".

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (23)

Bu hədisi İmam Buxari, İmam Muslim və İmam Tirmizi rəvayət etmişlər. İmam Tirmizi bu hədis haqqında belə deyir: "Allah Rəsulundan (sallallahu aleyhu və səlləm) təşəhhüd haqqında rəvayət edilən hədislərin ən səhihi budur. Səhabə və tabiun imamlarının çoxuna görə əməl bu hədislədir. Süfyan Sövri, İbn Mübarək, Əhməd ibn Hənbəl və İshaqın da görüşü budur".

Qaynaq: Buxari, 8/59; Muslim, 4/116;
Camiü't-Tirmizi, 1/383.

**Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi**

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (24)

İYİRMİ DÖRDÜNCÜ HƏDİS İşarət Barmağının Hərəkəti

Abdullah ibn Zübeyr (radiyallahu anhumə) rəvayət edir ki, **Allah Rəsulu (sallallahu aleyhi və səlləm)** təsəhüddə barmağını qaldırır və hərəkət etdirməzdi”

Bu hədisi İmam Əbu Davud və İmam Nəsalı rəvayət etmişlər. İmam Nəvəvi bu hədis haqqında belə deyir: “Əbu Davud bu hədisi səhih bir sənədlə rəvayət etmişdir.” İbn Müləqqin belə deyir: “Bu hədis səhihdir.”

Qaynaq: Əbu Davud, 2/59, Nəsalı, 1253, Nəvəvi, Məcmu, 3/434, İbn Müləqqin, Əl-Bədrü'l-Münir fi Təxrici Əhədisi'l-Şərhil-Kəbir, 4/11.

**Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi**

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (25)

İYİRMİ BEŞİNCİ HƏDİS Uçuncü Rükətə Qalxarkən Tələsmək

Abdullah ibn Məsuddan (radiyallahu anhu) belə rəvayət edilmişdir: **“Allah Rəsulu (sallallahu aleyhi və səlləm) mənə namazın ortasındakı və sonundakı təşəhhüdü öyrətdi. Hədisin davamında belə deyilir: “Əgər namazın ortasında idisə təşəhhüdü bitirdikdən sonra ayağa durardı”**”

Bu hədisi İmam Əhməd və İmam İbn Xüzeymə rəvayət etmişlər. Hafiz Heysəmi bu hədis haqqında belə deyir: “Bu hədisin rəviləri siqədir”

Qaynaq: Əhməd ibn Hənbəl, Müsnəd, 4382; İbn Xüzeymə, əs-Səhih, 708; Məcməü'z-Zəvaid, 2/142.

**Ahli-Sünna
Mədrəsəsi**

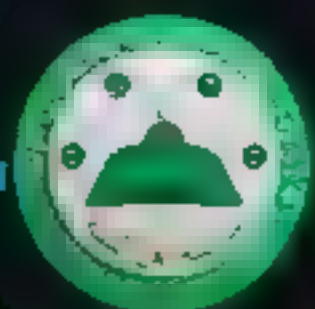
Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (26)

İYİRMİ ALTINCI HƏDİS Üçüncü Rükətə Qalxarkən Tələsmək

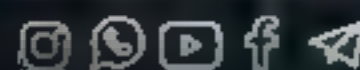
Aişədən (radiyallahu anha) belə rəvayət edilmişdir:
**“Allah Rəsulu (sallallahu aleyhi və səlləm) ilk iki
rükətdə sadəcə təşəhhüd duasını oxuyardı”.**

► Bu hədisi İmam Əbu Yəla rəvayət etmişdir.
Hafiz Heysemi bu hədis haqqında belə deyir: “Bu hədis səhihdir”.

Qaynaq: Əbu Yəla, Müsnəd, 4373; Məcməu'z-Zəvaid, 2/142.

**Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi**

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (27)

İYİRMİ YEDDİNCİ HƏDİS

Üçüncü Rükətə Qalxarkən Tələsmək

Abdullah ibn Məsuddan (radiyallahu anhu) belə rəvayət edilmişdir: **“Allah Rəsulu (sallallahu aleyhi və səlləm) ilk iki rükəti sanki isti bir daş üstündə qılırmış kimi tez qıladı. Biz İbn Məsuda dedik ki: “(Belə tez qılması) üçüncü rükətin qiyamına qalxana qədərmi (yoxsa ilk oturuşa qədərmi) davam edərdi?” O da: “Bəli, məhz qiyama qalxana qədər davam edərdi” dedi”.**

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (27)

Bu hədisi Əbu Davud və İmam Tirmizi rəvayət etmişlər. İmam Tirmizi bu hədis haqqında belə deyir: "Elm əhlinə görə əməl bu hədislədir. Alimlər namaz qılanın ilk iki rükətdəki oturuşuna təşəhhuddən başqa bir şey əlavə edilməməsini doğru hesab edirlər. Əgər bir şey əlavə edərsə səhv səcdəsi edilməsi görüşündədirlər. Bu Şobə və digər alimlərdən rəvayət edilmişdir." Şobədən rəvayət ediləni İbn Əbi Şeybə rəvayət etmişdir.

Qaynaq: Əbu Davud, 2/6, Cəmiu't-Tirmizi, 2/68, İbn Əbi Şeybə, Müsənnəf, 3/47.

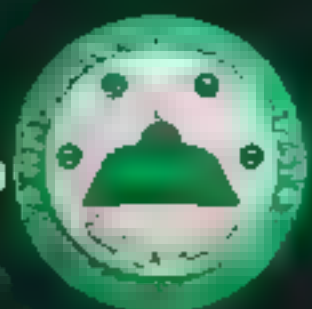
Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (28)

İYİRMİ SƏKKİZİNCİ HƏDİS Üçüncü Rükətə Qalxarkən Tələsmək

Təmmim ibn Sələmədən belə rəvayət edilmişdir:
“Əbu Bəkir (radiyallahu anhu) ikinci rükətin təşəhhüdündə oturduğu zaman, üçüncü rükətə qalxana qədər namazını isti bir daş üstündə qılırmış kimi tez qılardı”.

*Bu hədisi İbn Əbi Şeybə rəvayət etmişdir.
İmam İbn Həcər bu hədis haqqında belə deyir: “Bu hədisin sənədi səhihdir”.*

Qaynaq: İbn Əbi Şeybə, Müsənnəf, 3/46; ət-Təlxisü'l-Həbir, 1/474.

**Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi**

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (29)

İYİRMİ DOQQUZUNCU HƏDİS Sonuncu Oturuş

Qasm ibn Muxəymirədən belə rəvayət edilmişdir:

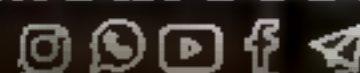
“Əlqəmə mənim əlimdən tutdu və Abdullāh ibn Məsudun da (radiyallahu anhu) eyni şəkildə onun əlindən tutduğunu, Allah Rəsulunun da (sallallahu aleyhi və səlləm) eyni şəkildə Abdullah ibn Məsudun (radiyallahu anhu) əlindən tutaraq namazdakı təşəhhüdü öyrətdiyini və şəhadətdən sonra Allah Rəsulunun (sallallahu aleyhi və səlləm) belə dediyini rəvayət edir: “Bunu bitirdikdən sonra namazı bitirmiş olarsan, qalxmaq istəsən qalx, oturmaq istəsən otur”.

Bu hədisi İmam Əhməd və İmam Əbu Davud rəvayət etmişlər. İmam Heysemi bu hədis haqqında belə deyir: “Bu hədisin raviləri siqədir”.

Qaynaq: Əhməd ibn Hənbəl, Müsnəd, 4006; Əbu Davud, 2/49; Məcməu'z-Zəvaid, 2/142.

**Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi**

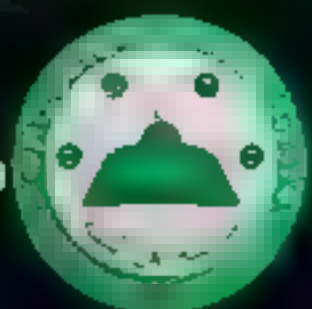
Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (30)

OTUZUNCU HƏDİS Salamın Keyfiyyəti

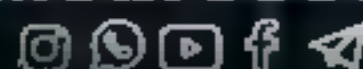
Abdullah ibn Məsuddan (radiyallahu anhu) belə rəvayət edilmişdir: **“Allah Rəsulu (sallallahu aleyhi və səlləm) namazda sağına və soluna yanağı görünənə qədər başını çevirərək “əssələmu aleykum və rahmətullah” deyərək salam verərdi”.**

Bu hədisi İmam Əbu Davud, İmam Nəσαι və İmam Tirmizi rəvayət etmişlər. İmam Tirmizi bu hədis haqqında belə deyir: “İbn Məsudun (radiyallahu anhu) hədisi həsən səhih hədisidir. Səhabə və onlardan sonra gələn alimlərin çoxuna görə əməl bu hədislədir”.

Qaynaq: Əbu Davud, 2/62; Nəσαι, 1305; Cəmiü t-Tirmizi, 1/393.

**Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi**

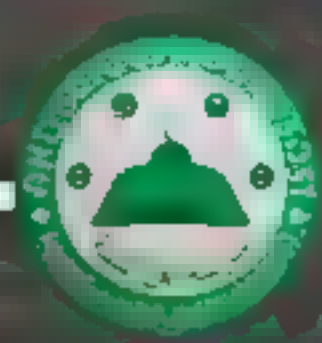
Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (31)

OTUZ BİRİNCİ HƏDİS Salamın Keyfiyyəti

Əbu Hürayrədən (radiyallahu anhu) belə rəvayət edilmişdir: **“Salamı həzf etmək sünnədir”**.
Abdullah ibn Mübarək bu hədis haqqında belə deyir: **“Salamı həzf etmənin mənası uzatmamaqdır”**.

Bu hədisi İmam Tirmizi rəvayət etmişdir. O, bu hədis haqqında belə deyir: “Bu həsən səhih bir hədisdir və elm əhli bu hərəkəti müstəhəb (sünnə) görmüşdür”

Qaynaq: Cəmiət-Tirmizi, 1/397

**Ahli-Sünna
Mədrəsəsi**

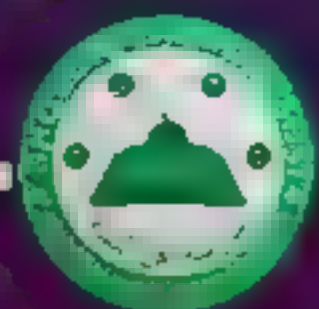
Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (32)

OTUZ İKİNCİ HƏDİS Sübh Namazının Sünnəsini Hifz Etməkdə İsrar Etmək

Abdullah ibn Əbu Musadan (radiyallahu anhu) belə rəvayət edilmişdir: **“Bir gün imam namaz qıldırdığı halda Abdullah ibn Məsud (radiyallahu anhu) gəldi və sütuna doğru iki rükət namaz qıldı. O, sabah namazının sünnəsini qılmamışdı”.**

Bu hədisi İmam Təbərani və İmam Təhavi rəvayət etmişdir. İmam Heysəmi bu hədis haqqında belə deyir: “Bu hədisin raviləri siqədir”. Hafiz Ayni bu hədis haqqında belə deyir: “İmam Təhavi bu hədisi üç fərqli səhih yolla rəvayət etmişdir”.

Qaynaq: Təbərani, əl-Mücməu'l-Kəbir, 9/27; Şərhü Məani'l-Asar, 1/374; Məcməu'z-Zəvaid, 2/75; Nüxəbü'l-Əfkar, 6/78.

**Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi**

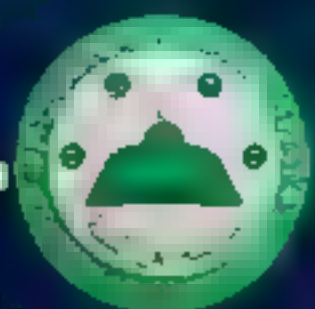
Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (33)

OTUZ ÜÇÜNCÜ HƏDİS Sübh Namazının Sünnəsini Hifz Etməkdə İsrar Etmək

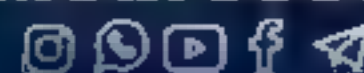
Əbu Osman Ənsaridən (radiyallahu anhu) belə rəvayət edilmişdir: **“İmam sübh namazını qıldığı halda Abdullah ibn Abbas (radiyallahu anhu) gəldi. O, sübh namazının sünnəsini qılmamışdı. Abdullah ibn Abbas (radiyallahu anhu) imamın arxasında sübh namazının sünnəsini qıldı və sonra camaat namazına qoşuldu”**.

Bu hədisi İmam Təhavi rəvayət etmişdir. Hafız Ayni bu hədis haqqında belə deyir: “İmam Təhavi bu hədisi iki səhih yolla rəvayət etmişdir”.

Qaynaq: Şərhü Məani'l-Asar, 1/375; Nüxəbü'l-Əfkar, 6/80.

**Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi**

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (34)

OTUZ DÖRDÜNCÜ HƏDİS Sübh Namazının Sünnəsini Hifz Etməkdə İsrar Etmək

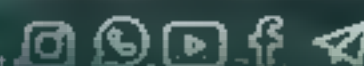
Malik ibn Mığvədən rəvayət edildiyinə görə o, Nafini belə deyərəkən eşitmişdir: **“Abdullah ibn Ömər (radiyallahu anhu) sübh namazı üçün oyatdım və namaz artıq başlamışdı. İbn Ömər (radiyallahu anhu) qalxdı və sübh namazının sünnəsini qıldı”**.

Bu hədisi İmam Təhəvi rəvayət etmişdir. Hafiz Ayni bu hədis haqqında belə deyir: “Təhəvi bu hədisi üç səhih yolla rəvayət etmişdir”.

Qaynaq: Şərhu Məani'l-Asar 1/375. Nuxəbu'l-Əfkar 6/81.

**Ahli-Sünna
Mədrəsəsi**

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (35)

OTUZ BEŞİNCİ HƏDİS Sübh Namazının Sünnəsini Hifz Etməkdə İsrar Etmək

Əbu Übeydullahdan belə rəvayət edilmişdir: **“İnsanlar sübh namazında səfdəykən Əbu Dərda (radiyallahu anhu) məscidə girərdi və məscidin bir tərəfində sübh namazının sünnəsini qıldıqdan sonra camaat namazına daxil olardı”**

Bu hədisi İmam Təhavi rəvayət etmişdir. Hafiz Ayni bu hədis haqqında belə deyir: “Təhavi bu hədisi səhih sənədlə rəvayət etmişdir”

Qaynaq: Şərhu Məani l-Asar, 1/375 Nuxəbu l-Əfkar, 6/81.

**Ahli-Sunna
Madrasəsi**

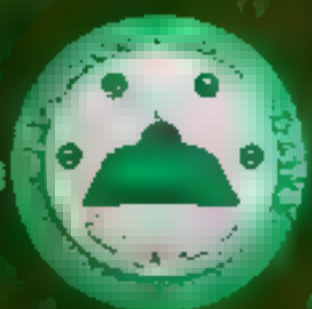
Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (36)

OTUZ ALTINCI HƏDİS Səhv Səcdəsi

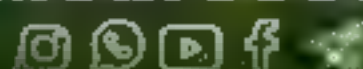
İmran ibn Hüseyndən (radiyallahu anhu) belə rəvayət edilmişdir: **"Allah Rəsulu (sallallahu aleyhi və səlləm) onlara namaz qıldırarkən (neçə rükət namaz qıldırıldığını) unutdu bundan sonra səhv səcdəsi etdi sonra da təşəhhüdü oxuyub salam verdi"**.

Bu hədisi İmam Əbu Davud, İmam Tirmizi və İmam Hakim rəvayət etmişdir. İmam Tirmizi bu hədis haqqında belə deyir: "Bu hədis həsən qəribdir". İmam Hakim bu hədis haqqında belə deyir: "Bu hədisi İmam Buxari və İmam Müslimin şərtlərinə uyğun olduğu halda rəvayət etmədikləri hədisdir". İmam Zəhəbi də İmam Hakimin bu sözünü dəstəkləmişdir.

Qaynaq: Əbu Davud, 2/79; Cəmiu't-Tirmizi, 2/107; Hakim, Müstədrək, 1/469.

**Ahli-Sünna
Mədrəsəsi**

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (37)

OTUZ YEDDİNCİ HƏDİS

Rükətlərin Sayında Şəkk Edən Rükətlərinin Sayını Ərcəh Görüşə Bina Edər

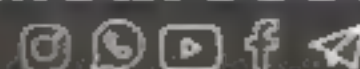
Abdullah ibn Məsuddan (radiyallahu anhu) rəvayət edildiyinə görə Allah Rəsulu (sallallahu aleyhi və səlləm) belə buyurdu: **“Namazda ikən üç rükətmi dörd rükətmi qıldığın haqqında şübhəyə düşsən amma dörd rükət qıldığın fikri daha güclü olsa təşəhhüdünü oxu və salam vermədən öncə səhv səcdəsi et sonra yenə təşəhhüdü oxu və salam ver”**.

Bu hədisi İmam Əhməd və İmam Əbu Davud rəvayət etmişlər və bu hədisin mərfu olub-olmadığı haqqında ixtilaf etmişlər.

Qaynaq: Əbu Davud, 2/7, Əhməd ibn Hənbəl, Müsnəd, 4075.

**Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi**

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (38)

OTUZ SƏKKİZİNCİ HƏDİS Vitr Namazının Keyfiyyəti

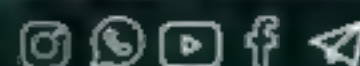
Übey ibn Kəbdən (radiyallahu anhu) belə rəvayət edilmişdir: **“Allah Rəsulu (sallallahu aleyhi və səlləm) vitri üç rükət qıladı. Qunut duasını da rükudan əvvəl oxuyardı”.**

Bu hədisi İmam Nəsai və İmam İbn Macə rəvayət etmişdir.

Qaynaq: Nəsai, 1681, İbn Macə, 1182.

**Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi**

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (39)

OTUZ DOQQUZUNCU HƏDİS Vitr Namazının Keyfiyyəti

Əlqəmədən belə rəvayət edilmişdir: **“İbn Məsud (radiyallahu anhu) və Allah Rəsulunun (sallallahu aleyhi və səlləm) səhabələri qunutu vitr namazında rükudan əvvəl oxuyardılar”.**

Bu hədisi İbn Əbi Şeybə rəvayət etmişdir.

İbn Həcər bu hədis haqqında belə deyir: “Bu hədisin sənədi həsəndir”.

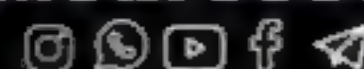
İmam Təbəranı belə deyir: “Abdullah ibn Məsudun əməli bu şəkildədir”.

İbn Həcər Təbəranının bu sözünün səhih olduğunu demişdir.

Qaynaq: İbn Əbi Şeybə, Müsənnəf, 4/521; əd-Dirayə fi Təxrici
Əhadisi'l-Hidayə, 1/194; Təbəranı, əl-Mücmü'l-Kəbir, 9/284;
əd-Dirayə fi Təxrici Əhadisi'l-Hidayə, 1/193.

**Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi**

Hənəfilərin Namaz Daxilində Etdikləri Hərəkətlərin Dəlilləri (40)

QIRXINCI HƏDİS Fərzdən Sonra Sünnə Namazını Əda Etməyə Tələsmək

Aişədən (Allah ondan razı olsun) belə rəvayət edilmişdir: **“Allah Rəsulu (sallallahu aleyhi və səlləm) salam verdikdən sonra «Allahummə əntə`s-sələmu və minkə`s-sələm, təbəraktə zə`l-cələli və`l-ikram» deyəcək qədər oturardı”.İbn Nümeyrin rəvayətində isə “yə zəl-cələli və`l-ikram” şəklindədir.**

Bu hədisi İmam Müslim rəvayət etmişdir.

Qaynaq: Müslim, 5/90.

**Ahli-Sunnə
Mədrəsəsi**

